

بررسی شیوع اختلالات راستای سر، گردن، شانه و ستون فقرات در مبتلایان به سندروم داون

حسن دانشمندی^۱، سعید بحیرایی^{۲*}، نورالدین کریمی^۳، مصطفی باباخانی^۴

چکیده

هدف: سندروم داون شایع ترین دلیل کم توانی ذهنی ناشی از اختلالات ژنتیکی شناخته می‌شود. این سندروم به وسیله‌ی چندین نشانه‌ی بالینی مشخص می‌شود که شامل اختلالات ارتوپدی، قلبی-عروقی، عصبی-عضلانی، بینایی، شناختی، ادرارکی و حرکتی می‌باشد. بنابراین هدف از تحقیق بررسی شیوع اختلالات راستای سر، گردن، شانه و ستون فقرات در مبتلایان به سندروم داون می‌باشد.

روش بررسی: در این مطالعه ۳۰ نفر از افراد مبتلا به سندروم داون با (میانگین سن ۱۵/۰۲±۰/۷ قد ۱۵۵±۱۰/۶۵ وزن ۶۱/۶۳±۱۲/۸۰ و شاخص توده بدنی ۲۵/۸۵±۴/۲۱) و ۲۵ نفر همایان سالم با (میانگین سن ۱۵/۰۴±۲/۱۳ قد ۱۱/۴۲ وزن ۱۶۴/۳۶ وزن ۱۲/۰۱ ۲۴±۰/۵۶ و شاخص توده بدنی ۲۰/۷۲±۳/۵۸) به صورت تصادفی به عنوان آزمودنی انتخاب و داوطلبانه در این تحقیق شرکت کردند. برای اندازه‌گیری کایفوز و لوردوуз از خط کش منعطف ۶۰ سانتی‌متری نمونه KERING به عنوان یک روش اندازه‌گیری غیرتھاجمی و معتبر استفاده شد که دارای اعتبار و روایی ۸۴-۹۷ درصد ذکر کرده‌اند. برای اندازه‌گیری متغیرهای سر به جلو، شانه گرد و کج گردنی با استفاده از تکنیک تصویربرداری از نمای جانبی و قدامی انجام و سپس در نرمافزار اتوکد ۲۰۰۷ زوایای مورد نظر به دست آمدند. از آزمون مستقل و آزمون همبستگی با استفاده از SPSS نسخه ۲۱ برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که میان شیوع عارضه سر به جلو، شانه گرد و کایفوز در افراد سندروم داون و همایان سالم اختلاف معنی‌داری وجود دارد ($p=0/۰۰۱$). هر چند اختلاف معناداری در شیوع عارضه کج گردنی و لوردوуз در دو گروه مشاهده نشد ($p=0/۴۰۶$ ، $p=0/۸۶۰$). همچنین ارتباط معناداری بین شاخص توده بدنی با راستای اندام فوکانی در افراد سندروم داون مشاهده نشد. در صورتی که ارتباط معنی‌داری بین شاخص توده بدنی با متغیرهای سر به جلو کایفوز و شانه گرد در همایان سالم مشاهده شد ($p=0/۰۳$ ، $p=0/۰۱$ ، $p=0/۰۳$).

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج مذکور، طراحی و اجرای برنامه حرکات اصلاحی برای پیشگیری و بهبود وضعیت سر به جلو، شانه گرد و کایفوز و نیز کنترل وزن این گروه ویژه به معلمان و مریبان و درمانگران توصیه می‌شود.

کلیدواژه‌ها: سندروم داون، سر به جلو، شانه گرد، کج گردنی، شاخص توده بدنی (BMI)

پذیرش مقاله: ۹۲/۰۸/۱۵

دربافت مقاله: ۹۲/۰۵/۲۵

- ۱- دانشیار حرکات اصلاحی و آسیب‌شناسی ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران
- ۲- کارشناس ارشد حرکات اصلاحی و آسیب‌شناسی ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران
- ۳- استادیار فیزیوتراپی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تهران، گروه فیزیوتراپی، تهران، ایران

* آدرس نویسنده مسئول:

دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

* تلفن: ۰۹۱۸۷۰۶۹۲۶۵

* رایانame: saeid_bahiraei86@yahoo.com

مقدمه

قسمت‌های مختلف بدن در ارتباط با یکدیگر تعریف می‌شود. در واقع وضعیت بدنی مطلوب، حالتی از تعادل عضلانی-اسکلتی است که از ساختارهای حمایت‌کننده در مقابل آسیب یا ناهنجاری محافظت می‌نماید. اعتقاد بر این است که به موجب این تعادل عضلانی-اسکلتی، کارایی عضلات در بالاترین حد خود می‌باشد و کمترین میزان فشار بر بدن وارد می‌آید.^[۸]

رحمانی (۱۳۹۰)، در تحقیق تحت عنوان مطالعه وضعیت بدنی و آمادگی جسمانی در دو گروه مبتلایان به سندروم داون و افراد کم توان ذهنی بدون سندروم پرداختند نتایج تحقیق نشان داد تمامی ناهنجاری‌های ستون فقرات به جز لوردورز، بین دو گروه تفاوت معنی‌داری وجود دارد و اعلام کرد که با توجه به ارتباط متقابل میان وضعیت بدنی و آمادگی جسمانی و نیازهای ویژه‌ای که کم توانان ذهنی و به ویژه مبتلایان به سندروم داون در اجرای بهینه فعالیت‌های حرکتی روزمره خوددارند، بر اهمیت شناسایی ناهنجاری‌های وضعیتی آنان و تجویز برنامه‌های اصلاحی وضعیت بدنی و ارتقا آمادگی جسمانی این قشر از جامعه تأکید می‌شود.^[۹] مردان با بیش از ۲۵ درصد چربی بدن و زنان با بیش از ۳۵ درصد چربی بدن به عنوان افراد چاق در نظر گرفته می‌شوند.^[۱۰] افراد سندروم داون بیشتر از سایر افراد جامعه مستعد چاقی و اضافه وزن هستند. برخی مطالعات نیز نشان داده‌اند که این افراد تمایل به داشتن زندگی کم تحرک دارند که این مسئله نیز خود باعث چاقی در این افراد می‌شود.^[۱۰] افراد سندروم داون برای داشتن اضافه وزن مستعد هستند. زمان شروع به اضافه وزن در این افراد عمده‌اً اوایل کودکی است بچه‌هایی که در خانه زندگی می‌کنند کمتر از بچه‌های سندروم داونی که در موسسه زندگی می‌کنند در متغیر وزن متفاوت هستند. این تفاوت می‌تواند ناشی از رژیم غذایی و فعالیت بدنی متفاوت در این دو محیط باشد. رحمانی و همکاران (۱۳۹۱)، تحقیقی تحت عنوان بررسی ارتباط ناهنجاری‌های ستون فقرات با انعطاف‌پذیری و شاخص توده بدنی در دختران سندروم داون بروی ۵۰ دانش‌آموز دختر عقب مانده ذهنی با سندروم داون برای ارزیابی ناهنجاری‌های ستون فقرات شامل کایفوز، لوردورز و اسکولیوز پشتی و کمری دستگاه اسپینال موس^۹ مورد استفاده قرار گرفت. اما ارتباط معنی‌داری بین شاخص توده بدن با لوردورز وجود داشت. اما ارتباط معنی‌داری بین انعطاف‌پذیری با هیچ یک از ناهنجاری‌های ستون فقرات گزارش نشد. نتایج تحقیقات پیشین نشان‌دهنده شیوع چاقی در کم توانان ذهنی به ویژه افراد مبتلا به سندروم داون می‌باشد. برای مثال فری و چو^{۱۰} در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که افراد عقب مانده ذهنی اضافه وزن

سندروم داون^۱ متدالوی ترین بیماری ژنتیکی است که به طور بالینی اولین بار جان لانگدون^۲ در سال ۱۸۶۶ کشف کرد.^[۱] میزان شیوع سندروم داون در نوزادان به طور متوسط یک در ۷۰۰ تا یک در ۱۰۰۰ تولد زنده است.^[۲]

تری زومی^۳، کروموزوم ۲۱^۴ که شایع‌ترین علت بیماری سندروم داون است، موجب ایجاد عوارضی مرتبط به سلامتی و پزشکی مانند مشکلات ذهنی، تنفسی و قلبی در این افراد می‌شود.^[۳] دامنه بهره هوشی آنان حدود ۷۵-۵۰ درصد گزارش شده است.^[۱۷] مبتلایان به سندروم داون ویژگی‌های فیزیولوژیکی و آناتومیکی خاصی دارند که آنها را از دیگر مردم بدون سندروم داون متفاوت می‌سازد. برای مثال مغز افرادی با تری زومی ۲۱ سبک‌تر و کوچک‌تر از افراد معمولی است. چگالی عصبی در این افراد پایین‌تر از افراد طبیعی است و به دلیل کاهش انتقال دهنده‌های عصبی، بی‌نظمی سیناپتیک دارند.^[۳] ناهنجاری در پردازش میلیشن، اختلال‌های بینایی و مشکلات شنوایی و عصبی - حسی در گوش داخلی، از دیگر اختلال‌ها در این افراد است. همچنین افراد مبتلا به سندروم داون در یکپارچگی اطلاعات از چندین منبع دچار مشکل می‌شوند و بیشتر به اطلاعات بینایی وابسته‌اند.^[۴] برخی از علل اصلی این اختلاف‌ها شامل ضعف شدید در مفاصل، ضعف عضلانی، توانایی حسی - حرکتی، هیپوپلازی مخی^۵ و کاهش تونیسیتی عضلانی است.^[۵] ناکارآمدی حرکتی داینامیک در مبتلایان به سندروم داون شامل واکنش و حرکت آهسته‌تر، اختلال‌های تعادل و پاسچر و انقباض همزمان عضلات موافق و مخالف^۶ است.^[۵,۶] افراد کم توان ذهنی از جمله افرادی هستند که به علت شرایط ذهنی و روانی ویژه و به دلیل نوع رویکردی که متأسفانه به خصوص در جامعه ما وجود دارد در مقایسه با افراد سالم بی تحرک‌تر بوده، فعالیت بدنی کمتری دارند و به علت این کم تحرکی، دچار ضعف‌های جسمانی-حرکتی می‌شوند. پیامدهای ناشی از وضعیت بدنی نامناسب به حدی گسترده است که ابعاد روحی، جسمی، اقتصادی و اجتماعی آن قابل تعمیق و بررسی می‌باشد.

وضعیت بدنی^۷ هم راستاً بودن بخش‌های مختلف بدن نسبت به یکدیگر است که عمده‌تاً در دو وضعیت ایستا و پویا^۸ ناهنجاری‌های آنها مورد مطالعه قرار می‌گیرد.^[۷] با وجود آنکه به طور کلی افراد کم توان ذهنی تفاوت‌های بارزی با یکدیگر و مردم سالم دارند اما شیوع سنجه دقیقی در مورد هر یک از اختلالات پاسچرال در میان آنان و به ویژه به صورت مقایسه با همتایان سالم آنان صورت نگرفته است. وضعیت بدنی به طور معمول به عنوان آرایش نسبی

1- Down syndrome 2- John Langdon
6- Agonist and Antagonist Muscles

3- Trisomy
7- Posture

4- Chromosome 21
8- Static and Dynamic

5- Brain hypoplasia
9- Spinal mouse
10- Frey and Chow

اصلاحی برای پیشگیری و بهبود وضعیت بدنی و نیز کنترل وزن این گروه ویژه انجام شود.^[۱۳]

روش بررسی

جامعه هدف این پژوهش شامل تمامی دانش آموزان استثنایی استان تهران در سال ۱۳۹۱ بود. با توجه به محدودیت در دستیابی و گرینش آزمودنی ها، نمونه آماری این پژوهش شامل ۳۰ دانش آموز پسر کم توان ذهنی مبتلا به سندروم داون مشغول به تحصیل در مراکز آموزش ویژه و ۲۵ دانش آموز همای سالم به صورت تصادفی انتخاب شدند. اطلاعات دموگرافیکی (جدول شماره ۱) و سوابق پزشکی با استفاده از پرونده پزشکی دانش آموزان مبتلا به سندروم داون جمع آوری شد. تمامی آزمودنی ها به صورت داوطلب و بر اساس رضایت نامه والدین و با همکاری مدیران مدرسه و معلمان ورزش در این تحقیق شرکت کردند.

بیشتر، آمادگی جسمانی و کارایی کمتر نسبت به همسانان طبیعی خوددارند که این عوارض می تواند تأثیر احتمالی آن در وضعیت بدنی در افراد مبتلا به سندروم داون شود.^[۱۱]. همچنین بل و بهات نیز در بررسی شیوع اضافه وزن در افراد مبتلا به سندروم داون به این نتیجه رسید که ۷۰/۵۸ درصد از مردان و ۹۰/۸۳ درصد از زنان مبتلا به سندروم داون دارای اضافه وزن و چاق می باشند.^[۱۲]. از آنجاکه فرد مبتلا به سندروم داون تحت تأثیرات عمیقی از وراثت قرار دارد و از تبعات اجتناب ناپذیر مختل شدن کروموزوم ها در این افراد بروز مشکلات جدی در سیستم اسکلتی و عضلانی می باشد، شناخت ناهنجاری های جسمی و حرکتی و علت یابی و چگونگی برخورد و اصلاح آنها از مهم ترین اهداف برای بهبود روند زندگی این افراد بوده ضمن اینکه به این افراد فرصت داده شود تا علی رغم مشکلات یادگیری ارشی شان و محرومیت های ناشی از بی توجهی دیگران به طراحی و اجرای برنامه حرکات

جدول ۱- میانگین و انحراف استاندارد ($X \pm SD$) ویژگی های فردی آزمودنی ها

متغیر	سن (سال)	وزن (کیلو گرم)	قد (سانتی متر)	(کیلو گرم / مجدد متر) BMI
گروه سندروم داون (n=۳۰)	۱۵/۰۴±۲/۱۳	۶۱/۶۳±۱۲/۸۰	۱۵۵±۱۰/۶۵	۲۵/۸۵±۴/۲۱
گروه همایان سالم (n=۲۵)	۱۵/۲±۲/۰۷	۵۶/۲۴±۱۲/۰۱	۱۶۴/۳۶±۱۱/۴۲	۲۰/۷۲±۳/۵۸
		۱۶۴/۳۶±۱۱/۴۲	۱۶۴/۳۶±۱۱/۴۲	۲۰/۷۲±۳/۵۸

	۵۰-۷۵	۵۰-۷۵	۵۰-۷۵	۵۰-۷۵
	IQ	IQ	IQ	IQ

اندازه گیری مرتبط با حرکت پوست بدن، آزمونگر انگشت خویش را بر روی برجستگی نگه می داشت تا آزمودنی به حالت ایستاده قرار گیرد و سپس محل مورد نظر علامت گذاری شد. در حالی که با پای بر همراه، حدود ۱۵ سانتی متر بین پاهای آزمودنی فاصله بود، از آزمودنی درخواست می شد تا در وضعیت طبیعی و راحت بایستد. سر در حالت طبیعی قرار داشت و آزمودنی به جلو نگاه می کرد از آزمودنی درخواست می شد در حالی که وزنش را به طور کاملاً مساوی بر روی دو پا تقسیم کرده حدود ۳ دقیقه وضعیت را حفظ کند تا به وضعیت عادی خویش برسد.^[۱۴، ۱۷].

آنگاه ابتدا خط کش منعطف در بین دومین و دوازدهمین مهره پشتی و سپس روی مهره دوم کمری و مهره دوم خاجی بر روی زوائد شوکی آزمودنی قرار داده می شد تا به این طریق شکل قوس فقرات پشتی و کمری را به خود بگیرد. سپس، با دقت و بدون اینکه در حالت خط کش تغییری ایجاد شود، خط کش بر روی کاغذ سفید قرار داده می شد و شکل قوس ها ترسیم می گردید. نقاط زوائد شوکی مهره های دوم و دوازدهم پشتی و مهره های دوم

روش اندازه گیری کایفوز و لوردوز برای اندازه گیری زاویه کایفوز و لوردوز آزمودنی ها از خط کش معطف ۶۰ سانتی متری با مارک KERING به عنوان یک روش اندازه گیری غیر تهاجمی و معتبر در مقایسه با روش X-ray برای استفاده از اندازه گیری قوس های ستون فقرات استفاده شد.^[۱۴، ۱۵]. روایی این وسیله در قیاس با روش رادیوگرافی توسط تیلاتسون و بورتون (۱۹۹۱) به میزان ۹۳٪ گزارش شده است. در تحقیقات، هارت و روز (۱۹۸۶) و لاإل و همکاران (۱۹۸۹) پایایی این وسیله را به ترتیب ۹۷٪ و ۸۴٪ اعلام کردند. همچنین لاندن (۱۹۸۹) و خلخلالی و همکاران (۲۰۰۳) پایایی درون گروهی قابل قبول و لاندن و همکاران (۱۹۸۹) و نوربخش و همکاران (۲۰۰۲) پایایی بروون گروهی بالایی برای آن برآورد کردند.^[۱۶]

اندازه گیری قوس های کمری و پشتی به این صورت انجام شد: آزمودنی، بدون پوشش بالاتنه در وضعیت ایستاده قرار می گرفت، سپس زائد های شوکی T۲، L۲ و S۲ آزمودنی ها از طریق لمس دست آزمونگر مشخص می شد. به منظور پرهیز از خطای

میانگین طبیعی کایفوز دست یافت. بروکتر و بلک(۱۹۸۳) نیز با استفاده از پرتونگاری از ۱۰۴ پسر ۲۰-۲ سال میانگین کایفوز آنها را ۲۷ درجه اعلام کردند. هاروی(۲۰۰۲) میانگین ۵۰ درجه را به عنوان میزان طبیعی این انجنا گزارش کرده‌اند در حالی که دیگران ۲۰ تا ۶۰ درجه یا ۳۲ تا ۵۰ درجه اشاره کرده‌اند[۲۵،۱۷].

روش اندازه‌گیری سر به جلو و شانه گرد
 برای اندازه‌گیری سر به جلو از روش تصویربرداری استفاده شد به این صورت که از آزمودنی در وضعیت ایستاده از نمای ساجیتال با دوربین دیجیتال Canon Power shot A۱۲۰۰ HD عکس گرفته شد و زاویه بین مهره هفتم گردنی و زائده تراگوس گوش با خط افق و برای اندازه‌گیری شانه گرد زاویه بین خط عبور کننده از مهره هفتم گردن و زائده آخرمی^۱ با خط افق که توسط نشانه‌گذار مشخص شده بودند در برنامه اتوکد ۲۰۰۷ اندازه‌گیری شد[۱۸].(شکل ۱ - ۲)

شکل ۱-۲ نحوه اندازه‌گیری کج گردنی

سر به جلو و شانه‌های گرد بشمار می‌رود که: $FHA \geq 46^{\circ}$ و $FSA \geq 52^{\circ}$ باشد به این معنی که هر فرد بایستی هردو شرط فوق را دارا باشد[۱۹]. وضعیت غیر طبیعی سر^۲ و یا تورتیکولی، یک بیماری شایع در کودکان با نرخ بروز ۱/۳ درصد است. AHP می‌تواند مادرزادی و یا اکتسابی باشد. علت AHP می‌تواند منشا چشم، ارتپیدی و عصبی باشد. علل ارتپیدیک AHP عبارت‌اند از تورتیکولی عضلانی مادرزادی به علت سختی عضله جناغی چنبri پستانی و آسیب شبکه بازویی باشد[۱۹].

برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها از آزمون همبستگی و t مستقل با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ استفاده شد.

کمری و دوم خاجی که از قبل بر روی خط کش مشخص شده بود، بر روی کاغذ علامت زده می‌شد. از روی شکل به دست آمده بر روی کاغذ دو نقطه مهره دوم و دوازدهم پشتی و مهره دوم کمری و مهره دوم خاجی با یک خط مستقیم به یکدیگر متصل که این خط در فرمول با L نمایش داده شده و خط عمودمنصف بر قوس که در فرمول با h نمایش داده شده رسم و به‌این ترتیب شکل قوس کایفوز و لوردوуз به دست می‌آمد. مراحل اندازه‌گیری و محاسبه زاویه قوس فقرات پشتی و کمری سه بار تکرار و میانگین سه تکرار به عنوان مقدار زاویه انحنای فقرات پشتی و کمری هر آزمودنی ثبت گردید[۱۷]. سپس زاویه لوردوуз و کایفوز با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد.

با توجه به تحقیقات فراوان در خصوص انحنای ستون فقرات توافق کلی در خصوص درجه نرمال و طبیعی آن‌ها اطلاعات ضد و نقیض فراوان وجود دارد. به عنوان مثال ویلیز وجانسون(۱۹۸۳) با مطالعه بروی ۵۶۵ پسر ۱۶-۸ سال به میانگین ۳۵ درجه به عنوان

شکل ۱-۲ نحوه اندازه‌گیری سر به جلو و شانه گرد

روش اندازه‌گیری کج گردنی

برای اندازه‌گیری کج گردنی از روش تصویربرداری استفاده شد به این صورت که از آزمودنی در وضعیت ایستاده از نمای فرونتال با دوربین دیجیتال عکس گرفته شد و زاویه خط رابط نرمی دو گوش با خط افق که توسط نشانه‌گذار مشخص شده بودند در برنامه اتوکد ۲۰۰۷ اندازه‌گیری شد[۱۸].(شکل ۱ - ۳)

وضعیت سر به جلو و شانه‌های گرد در این وضعیت، تراگوس گوش جلوتر از خط شاقول عمودی قرار گرفته و سر در یک وضعیت قدامی همانند وضعیت سر به جلو قرار می‌گیرد اما علاوه بر آن شانه‌ها در یک وضعیت قدامی و نزدیک به هم قرار می‌گیرند. برای ارزیابی، ابتدا زاویه سر به جلو زاویه شانه به جلو را اندازه‌گیری می‌کنند سپس وضعیت سر در صورتی وضعیت

می شود ($p=0.001$). همچنین نتایج آزمون های آماری نشان داد بین متغیر شاخص توده بدنی با ناهنجاری ها در افراد مبتلا به سندروم داون هیچ گونه ارتباط معنی داری مشاهده نشد (جدول شماره ۴). بین شاخص توده بدنی با ناهنجاری های سر به جلو، شانه گرد و کایفوز در گروه همتایان سالم ارتباط معنی داری ملاحظه شد (جدول شماره ۵) ($p=0.03$, $p=0.01$, $p=0.01$). هرچند بین ناهنجاری های کج گردنی و لوردوز آنان ارتباط معنی داری مشاهده نشد.

نتایج و یافته های تحقیق

جدول شماره ۳ آزمون t مستقل افراد سندروم داون و همتایان سالم را نشان می دهد که بین متغیرهای سر به جلو، شانه گرد و کایفوز در بین افراد سندروم داون و همتایان سالم اختلاف معنی داری وجود دارد ($p=0.001$). اما بین متغیرهای کج گردنی و لوردوز اختلاف معنی دار وجود ندارد ($p=0.406$, $p=0.860$). همچنین بین شاخص توده بدنی اختلاف معنی داری بین دو گروه مشاهده

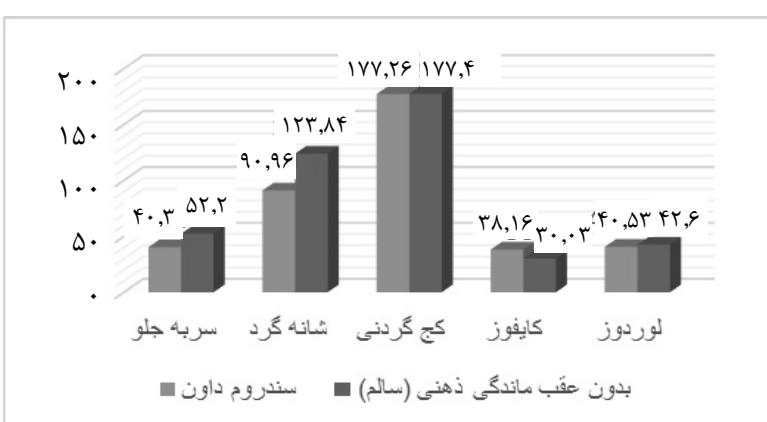
جدول ۲- توصیف کمی متغیرهای وضعیت بدنی (درجه)

متغیر	گروه سندروم داون (n=۲۵)	گروه همتایان سالم (n=۳۰)
سر به جلو	$52/20 \pm 7/57$	$40/30 \pm 6/28$
شانه گرد	$123/84 \pm 12/07$	$90/96 \pm 15/23$
کج گردنی	$177/40 \pm 2/4$	$177/26 \pm 3/06$
کایفوز	$30/03 \pm 7/48$	$38/16 \pm 7/47$
لوردوز	$42/6 \pm 10/16$	$40/53 \pm 8/18$

جدول ۳- نتایج به دست آمده از انجام آزمون t مستقل بین گروه سندروم داون و همتایان سالم (درجه)

F	sig	df	t	اختلاف میانگین	متغیر
74/1	* 0.0001	53	37/-6	89/11	سر به جلو
20/3	* 0.0001	53	74/-8	87/32	شانه گرد
0/066	0/860	53	0/177	13/30	کج گردنی
0/049	* 0.0001	53	4/01	13/8	کایفوز
0/049	0/406	53	0/838	2/07	لوردوز

*نشان دهنده اختلاف معنی دار (در سطح معنی داری $0.05/0$) در اجرای متغیرها

نمودار ۴- مقایسه متغیرهای وضعیت بدنی گروه سندروم داون و همتایان سالم

جدول ۴. ارتباط شاخص توده بدنی با ناهنجاری‌های ستون فقرات در افراد مبتلا به سندروم داون

p-value	تعداد	ضریب همبستگی	متغیر
۰/۰۶۳	۳۰	۰/۳۴۳	سر به جلو
۰/۱۴۴	۳۰	۰/۲۷۳	شانه گرد
۰/۳۷۹	۳۰	۰/۱۶۷	کج گردنی
۰/۰۹۴	۳۰	۰/۳۱۱	کایفوز

جدول ۵. ارتباط شاخص توده بدنی با ناهنجاری‌های ستون فقرات همتایان سالم

p-value	تعداد	ضریب همبستگی	متغیر
۰/۰۳۱	۲۵	۰/۴۳۳	سر به جلو
۰/۰۳۰	۲۵	۰/۴۳۵	شانه گرد
۰/۰۵۰۶	۲۵	۰/۱۳۹	کج گردنی
۰/۰۱۰	۲۵	۰/۰۵۰۲	کایفوز
۰/۰۶۱	۲۵	۰/۱۲۲	لوردوز

نشان‌دهنده اختلاف معنی‌دار (در سطح معنی‌داری ۰/۰۵) در اجرای متغیرها

بحث

هدف پژوهش حاضر مطالعه و بررسی راستای سر، گردن، شانه و ستون فقرات در افراد مبتلا به سندروم داون در اجرای بهینه فعالیت‌های حرکتی روزمره خوددارند، بر اهمیت شناسایی ناهنجاری‌های وضعیتی آنان و تجویز برنامه‌های اصلاحی وضعیت بدنی و ارتقاء آمادگی جسمانی این قشر از جامعه تاکید می‌شود.^[۹] کابیس مورنو و همکاران (۲۰۱۱) در تحقیقی با عنوان آنالیز پاسچرال در افراد سندروم داون پرداختند. در این پژوهش ۱۴ فرد با سندروم داون با دامنه سنی ۱۱–۱۰ سال شرکت کردند که برای اندازه‌گیری ناهنجاری‌های پاسچرال از پرسشنامه نیوپورک پاسچر استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که افراد مبتلا به سندروم داون دارای ۷۱,۴۲٪ کجی خارجی سر، ۷۸,۵۷٪ افراد دارای شانه نابرابر، ۵۷,۱۴٪ افراد دارای انحرافات لگنی، ۹۲,۸۵٪ افراد دارای چرخش خارجی پاشنه، ۲۸,۵۷٪ افراد دارای ناهنجاری‌های قفسه سینه، ۵۷,۱۴٪ افراد دارای زانوی ضربدری، ۱۴,۲۸٪ افراد دارای شست کج، ۷۸,۵۷٪ افراد دارای آنتی پولیشن سر، ۷۱,۴۲٪ افراد دارای آنتی پولیشن شانه راست، ۷۱,۴۲٪ افراد دارای کیفوز گردنی، ۴۲,۸۵٪ افراد دارای کیفوز پشتی، ۲۱,۴۲٪ افراد دارای پشت صاف، ۷۸,۵۴٪ افراد دارای لوردوز کمری، ۶۴,۲۸٪ افراد دارای هایپوتونیک شکمی و ۵۷,۱۴٪ افراد دارای کوتاهی همسترینگ بودند.^[۲۷] که با تحقیق حاضر در برخی ناهنجاری‌های مشترک همخوانی دارند. رحمانی و همکاران^۱ (۱۳۹۱)، تحقیقی تحت عنوان بررسی ارتباط ناهنجاری‌های ستون فقرات با انعطاف‌پذیری و شاخص

سندرم فوقانی در این افراد باید برنامه‌های فعالیت برنامه حرکات اصلاحی برای پیشگیری و بهبود وضعیت سر به جلو، شانه گرد و کایفوز توصیه می‌شود. با تشدید اختلال شانه گرد، فرایند طبیعی عضلات بهم خورده و کایفوز مهره‌ها بالای سینه‌ای افزایش می‌آید. عضلات ناحیه بالای سینه و رشته‌های پایین عضله ذوزنقه‌ای، دچار کشیدگی می‌شوند و عضله فوق خاری، تحت خاری، گرد گوچک و سینه‌ای بزرگ نیز کوتاه می‌شوند؛ در نتیجه با افزایش جلو آمدن شانه‌ها به دلیل فرایندهای جبران در عضلات ذکر شده، امکان ایجاد نقاط ماسه‌ای در این نواحی افزایش می‌آید [۲۲]. گریگل و همکاران (۱۹۹۲) نیز نشان دادند که جلو آمدن شانه‌ها و کایفوز، سبب درد در ناحیه بین کتف‌ها می‌شود و جلو آمدن سر سبب سردرد، دردهای گردن و بین دو کتف می‌گردد [۲۷]. برای درمان این عارضه توجه به پاسچر صحیح مفصل شانه از اهمیت خاصی برخوردار است؛ همچنین به دلیل این که پاسچر نا مناسب می‌تواند مشکلات حانبی زیادی را ایجاد کند، بهتر است این مساله از اوایل دوران کودکی و بخصوص در مدارس ابتدایی مورد توجه واقع شود. در واقع با آموزش و تمرین در جهت حفظ پاسچر صحیح می‌توان از ایجاد این ناهنجاری جلوگیری کرد و مشکلات اقتصادی و اجتماعی را که ناشی از بیماریها و اختلال‌های پاسچرال است، کاهش داد [۲۷].

رابطه مثبت بین لوردوز و شاخص توده بدن در مطالعه RIDOLA و همکاران^۷ نیز مورد تأیید قرار گرفت. آنان گزارش کردند که در اثر اضافه وزن، تغییرات پاتولوژیکی می‌تواند در زاویه لوردوز رخ دهد، اما زاویه لوردوز با کاهش وزن کمتر می‌شود [۱۸]. با توجه به شواهد پژوهشی مورد اشاره و نتایج تحقیق حاضر می‌توان چنین نتیجه گرفت که چاقی به عنوان یک عامل مهم در بروز ناراحتی‌های اسکلت محور بدن نقش دارد. بنابراین در پیشگیری و درمان ناهنجاری‌های اسکلتی به ویژه لوردوز، تغییرات وزنی کودکان مبتلا به سندرم داون باید مورد توجه جدی قرار گیرد. که این مشکلات خود منجر به کم تحرکی و کاهش فعالیت‌های ورزشی شده و فرد را مستعد چاقی و بروز اختلالات ثانویه خواهد کرد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر بین شاخص توده بدنی و ناهنجاری‌های ستون فقرات در افراد مبتلا به سندرم داون، ارتباط معنی‌داری گزارش نشد. نتایج این تحقیق در زاویه لوردوز با تحقیقات RIDOLA و همکاران [۱۶]، کمپوس^۸ و همکاران مغایرت ولی در دیگر ناهنجاری‌ها همخوانی دارد. همچنین این تحقیق با تحقیقات کراتن^۹ و همکاران (۲۰۰۷) همخوانی دارد. کراتن و همکاران به مطالعه عوامل خطرزا در شیوع وضعیت بدنی

توده بدنی در دختران سندرم داون بروی ۵۰ دانش‌آموز دختر عقب‌مانده ذهنی با سندرم داون انجام دادند. ارتباط معنی‌داری بین شاخص توده بدن با لوردوز وجود داشت ($p < 0.05$) اما ارتباط معنی‌داری بین انعطاف‌پذیری با هیچ یک از ناهنجاری‌های ستون فقرات گزارش نشد [۲۰]. تحقیق رحمانی در ارتباط با شاخص توده بدنی با ناهنجاری کایفوز با تحقیق حاضر همخوانی و با ناهنجاری لوردوز مغایرت دارد. مشهدی و همکاران^۱ (۱۳۹۰) تأثیر تمرینات ورزشی ترکیبی بر کایفوز پشتی و لوردوز کمری نوجوانان کم توان ذهنی ۳۰ نوجوان کم توان ذهنی دارای مشکل افزایش زاویه لوردوز و کایفوز را مورد بررسی قراردادند. آن‌ها بر اساس نمره هوش به طور تصادفی جفت شدند و به دو گروه ۱۵ نفری شاهد و تجربی تقسیم گردیدند. گروه شاهد به روای عادی زندگی خود ادامه داد، ولی گروه تجربی در یک برنامه تمرینی شامل ۸ هفته (۳ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای در هفته) تمرینات ترکیبی آمادگی جسمانی و حرکات اصلاحی شرکت کرد. نتایج نشان داد زاویه لوردوز در گروه‌های شاهد و تجربی به ترتیب ۱+ و ۳- درجه تغییر داشت. این به معنای وجود تعامل معناداری بین دو گروه می‌باشد ($F(1, 28) = 35.6$, $p < 0.001$). زاویه کایفوز نیز وضعیت مشابه داشت و نمرات پس آزمون گروه‌های شاهد و تجربی به ترتیب ۰.۲+ و ۰.۶- درجه تغییر نشان دادند (۱, ۲۸) F [۲۱]. سندرم متقطع فوقانی^۱ نوعی از درگیری سیستم عضلانی و اسکلتی است که منجر می‌شود عضلات قسمت قدامی و فوقانی تنہ کوتاه و تسهیل شوند و عضلات قسمت خلفی ضعیف گردند. سندرم متقطع فوقانی در ناحیه سر و شانه‌ها دیده می‌شود. در این سندرم، عدم تعادل عضلانی بین ثبات دهنده‌های تحتانی ضعیف کتف و فلکسورهای عمقی گردن با تراپیزیوس فوقانی^۲، لواتور اسکاپولا^۳ و پکتورالیس^۴ها کوتاه و سفت شده وجود دارد. تغییرات وضعیت بدنی که در نتیجه سندرم متقطع فوقانی به وجود می‌آید شامل: سر به جلو، بالا رفتن و دور شدن کتف‌ها (شانه گرد) به همراه چرخش داخلی بازو و کتف بالدار^۵ یا بلند شدن لبه داخلی کتف از روی قفسه سینه به علت ضعف عضله دندانه‌ای قدامی می‌باشند. این تغییرات باعث اعمال بار اضافی بر روی مهره‌های ناحیه گردنی شده و تعادل ایستا و پویای آن را دچار اختلال می‌کنند و اغلب باعث درد ارجاعی در سر می‌شوند. همچنین به علت نقاط ماسه‌ای در گردن در ناحیه عضله ذوزنقه فوقانی، عضله گوش‌های و شانه‌ها درد مشاهده می‌شود [۲۲]. از آنجایی که این افراد دارای ناهنجاری‌های سر به جلو، شانه گرد و کایفوز بیشتری نسبت به همتایان سالم خود دارد و با توجه به

1- Mashhadi et al
2- Upper cross syndrome (UCS)
3- Winging scapula
4- Levator scapula
5- Pectorals
6- Ridola et al
7- Campos

3- Upper trapezius
4- Levator scapula
5- Pectorals
6- Kratenova

حسی و حرکتی را از دست دهد عوارض جدی دیگری را در سایر بخش‌های بدن بر جای می‌گذارد. ستون فقرات به شدت تحت تأثیر معلولیت و بهویژه بی‌تحرکی، وضعیت بدنی غلط و از دست دادن سطوحی از آمادگی جسمانی قرار می‌گیرد. به همین دلیل نیاز به ایجاد برنامه‌های پیشگیرانه و اقدامات درمانی مناسب برای جلوگیری از بروز و ایجاد دوباره تغییرات پاسچرال افراد مبتلا به سندروم داون می‌شود. بنابراین تاکید بر مطالعه نیمرخ ساختاری و شیوع چاقی آنان به منظور ارائه برنامه‌های تمرينی مناسب و تشویق آنان به شرکت در فعالیت‌های اجتماعی به همراه برنامه‌های ارزیابی و غربالگری منظم زندگی آنان می‌تواند کمکی برای افراد سندروم داون افزایش طول عمر و بهبود کیفیت زندگی باشد. با توجه به نتایج به دست آمده از تحقیق حاضر با ارائه برنامه‌های مناسب برای کنترل و کاهش ناهنجاری‌های ستون فقرات را به حداقل رساند. در کشورهای پیشرفته از طریق آزمون‌های مختلف از همان دوران اولیه، افراد مختلف را در رده‌های سنی گوناگون مورد ارزیابی و آزمون ناهنجاری‌های بدنی قرار می‌دهند و پیش‌گیری از پیدایش چنین ناهنجاری‌هایی را از سنین اولیه آغاز می‌نمایند. بنابراین ضروری به نظر می‌رسد که انجام چنین آزمون‌هایی در کلیه سطوح سنی انجام گیرد تا نسبت به پیشگیری از بروز چنین ناهنجاری‌هایی و همچنین درمان به موقع آن‌ها اقدام لازم صورت گیرد. و همچنین با توجه به شیوع چاقی در این افراد، به معلمان و مریبان پیشنهاد می‌شود که تأثیر فعالیت بدنی و ورزش در کاهش وزن در افراد مبتلا به سندروم داون را مورد بررسی قرار دهند.

پیشنهادها

با توجه به وجود ضعف‌ها و مشکلات جسمانی در افراد کم توان ذهنی و نتایج مثبت تحقیق حاضر، گنجاندن برنامه‌های فعالیت برنامه حرکات اصلاحی برای پیشگیری و بهبود وضعیت سر به جلو، شانه گرد و کایفوز و نیز کنترل وزن این گروه ویژه به معلمان و مریبان و درمانگران توصیه می‌شود.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از (پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده تربیت‌بدنی دانشگاه گیلان) در حال دفاع می‌باشد. بدین‌وسیله از همکاری مدیریت آموزش و پرورش استانی استان تهران و همچنین دانش‌آموزان آموزشگاه کم توان ذهنی پیروزی و مدارس ناحیه یک تهران جهت انجام این تحقیق، تقدير و تشکر می‌شود.

نامطلوب در بین دانش‌آموزان ۱۵-۷ ساله پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد بیشترین میزان شیوع وضعیت بدنی نامطلوب در بین آزمودنی‌های با وزن کمتر از حد مطلوب مشاهده شد (۴۸/۵)، در حالی که کمترین میزان در افراد با شاخص توده بدن بالاتر از حد مطلوب گزارش شد (۳۳/۶). این محققان نشان دادند که کودکان با وزن بالاتر دارای وضعیت بدنی مطلوب تر هستند [۲۳]. کراتن و همکاران بیان کردند که افزایش بافت چربی می‌تواند باعث مخفی شدن ناهنجاری‌های اسکلتی شود، اما از طرفی احتمال می‌رود که این افزایش نقش مؤثری در افزایش ثبات ستون فقرات دارد. این محققان به مطالعه عوامل خطرزا در شیوع وضعیت بدنی نامطلوب در افراد ۱۱-۱۵ ساله پرداختند. در این مطالعه، بین ۳۵۰۰ آزمودنی ۷ درصد آزمودنی‌ها مبتلا به عارضه لوردوز کمی و ۴ درصد آنها مبتلا به کایفور پشتی بودند. رویین و همکاران^۱ (۲۰۰۰) به بررسی شیوع چاقی در کم توانان ذهنی با سندروم داون پرداختند. شیوع چاقی در افراد سالم در مردان ۳۳ درصد و در زنان ۳۶ درصد گزارش شده است. این مطالعه برای بررسی و جمع‌آوری اطلاعاتی در مورد چاقی در افراد سندروم داون و طبقه‌بندی شیوع اضافه‌وزن با توجه به محیط و سبک زندگی انجام شد. در این پژوهش، شاخص توده بدنی در ۲۳۸ فرد سندروم داون اندازه‌گیری شد و نتایج نشان داد شیوع چاقی در افراد سندروم داون بیشتر از افراد نرمال است. شیوع چاقی در افراد سندروم داون که در محیط خانوادگی زندگی می‌کردند خیلی بیشتر از افرادی بود که در مکان‌های گروهی زندگی می‌کردند [۲۴]. با توجه به شواهد پژوهشی مورد اشاره و نتایج تحقیق حاضر می‌توان چنین نتیجه گرفت که چاقی به عنوان یک عامل مهم در بروز ناراحتی‌های اسکلت محور بدن نقش دارد. بنابراین در پیشگیری و درمان ناهنجاری‌های اسکلتی بهویژه لوردوز، تغییرات وزنی کودکان مبتلا به سندروم داون باید مورد توجه جدی قرار گیرد. به نظر می‌رسد شرایط خاص افراد کم توان ذهنی و جدا کردن آن‌ها از افراد سالم، دلیل عدمهای برای عدم پرداختن به فعالیت ورزشی و به تبع آن داشتن زندگی کم تحرک و وضعیت بدنی ضعیف باشد. به این ترتیب در صورتی که شرایط برای یک شیوه زندگی با فعالیت بدنی بیشتر برای این افراد فراهم باشد، می‌توان شاهد بهبود و کاهش ناهنجاری‌های قائمی این گونه افراد بود. همچنین تمرينات بدنی برای افراد کم توان ذهنی در مقایسه با تکاليف ادراکی و مفهومی، ملموس‌تر می‌باشد. به‌حال کم توان ذهنی و معلولیت علاوه بر این که موجب می‌شود فرد سطحی از عملکرد ذهنی،

- 1-Meneghetti CHZ, Blascovi-Assis SM, Deloroso FT, Rodrigues GM. Static balance assessment among children and adolescents with Down syndrome Rev Bras Fisioter, São Carlos, 2009; 13(3):230-235
- 2-Hsiu-Ching, L. Yee-Pay, W. Strength and agility training in adolescents with Down syndrome: A randomized controlled trial. Research in Developmental Disabilities, 2012. (33) 2236–2244
- 3-Cabeza-Ruiz R., Masso G, Centeno-Prada RA, Beas-Jime'nez JD, Colado JC, Gonzalez LM. "Time and frequency analysis of the static balance in young adults with Down syndrome". Gait Posture 2011; 33 (1):23-28.
- 4-Wu, J. Ulrich, DA. Looper, J. Tiernan, CW. Angulo-Barroso, RM. Strategy adoption and locomotor adjustment in obstacle clearance of newly walking toddlers with Down syndrome after different treadmill interventions. Exp Brain, Res 2008; 186 (2):261-272.
- 5-Polastri, PF. Barela, JA. Perception-action coupling in infants with Down syndrome: effects of experience and practice. Adapt Phys Activ, 2005; 22 (1): 39-58.
- 6-Webber, A. Virji-Babul, N. Edwards, R. Lesperance, M. "Stiffness and postural stability in adults with down syndrome". Exp Brain Res. 2004; 155 (4): 405-408.
- 7-Hougum, Peggy A. PhD, PT. Therapeutic Exercise for Musculoskeletal Injuries, January 10, 2013.
- 8-Arshadi R, Rajabi R, Alizadeh Mh, Vakili J. Correlation between back extensor strength and spine flexibility with degree of kyphosis and lordosis. 2009; 17 (2): 127-36
- 9-Rahmani P. Posture and physical fitness of mentally retardation students. (Thesis). Rasht, Iran: Faculty of Physical Education and Sport Science. University of Guilan. 2011 (In Persian).
- 10-Barnhart, R., Connolly, B. Aging and Down syndrome: Impaction for physical therapy. Phys Ther.2007;87 (10):1399-1406
- 11-Frey GC, Chow B. Relationship between BMI, physical fitness, and motor skills in youth with mild intellectual disabilities. Int J Obes (Lond) 2006; 30 (5): 861-867.
- 12-Bell AJ, Bhate MS. Prevalence of overweight and obesity in Down's syndrome and other mentally handicapped adults living in the community. J Intellect Disable Res. 1992; 36 (4):359-364.
- 13-Newton AR, Guide to Down syndrome: Practical tips for parents and anyone interested in translation, 2001, Translation kambiz poshneh, Dadar Publishing, 1st ed. (Book).
- 14-Hart D, Rose S. Reliability of a noninvasive method for measuring the lumbar curve. J Orthop Sports Phys Ther 1986; 8, 180-184.
- 15-Silva AG, Punt TD, Hohnson MI. Reability and validity of head posture assessment by observation and a foar-category scale, Manual Ther. 2010,15:490-495
- 16-Khalkhali M, Parnianpour M, Karimi H, Mobini B, Kazemnezhad A. The study validity and reliability of measurement taken by flexible ruler in quantifying the amount of thoracic kyphosis in postural hyper kyphotic patients.J Rehabil. 2004; 4: 9-16.
- 17-Khalkhali M, Parnianpour M, Karimi H, Mobini B, Kazennejehad A. The validity and reliability of measurement of thoracic kyphosis using flexible ruler in postural hyper-kyphotic patients. J Rehabil. 2004; 4: 18-23.
- 18-Ridola C, Palma A, Ridola G, Sanfilippo A, Almasio PL, Zummo G. Changes in the lumbosacral segment of the spine due to overweight in adults. Preliminary remarks. Ital J Anat Embryol 1994; 99 (3): 133-43.
- 19-Thigpen CA, Padua DA, Michener LA, Guskiewicz K, Giuliani C, Keedner JD, Stergiou N, Head and shoulder posture affect scapula mechanic and muscle activity in overhead task, J Electromyography kinesiology. 2010; 20 (4):701-709.
- 20-Rahmani P, shahrokhi H, Daneshmandi H, Relationship between spinal abnormalities, flexibility and body composition in girls with Down syndrome. J Rehabil. 2012; 8:(3) 754-763.
- 21-Mashhadi, M, Ghasemi G, Zolaktaf V. Effect of combined training exercises on the thoracic kyphosis and lumbar lordosis of mentally retarded adolescents, J Rehabil. 2012; 8:(1) 192-201.
- 22-Letafatkar A, Daneshmandi H, Hadadnezhad M, Abdolvahabi Z. (Book). Advanced corrective Exercises form theory to application, 2nd. ed, 2013 (In Persian).
- 23-Kratanova J, Zejgliocova K, Maly M, Filipova V. Prevalence and risk factors of poor posture in school children in the Czech republic, Sch health, 2007;77(3)131-7.
- 24-Rubin SS, Rimmer JH, Chicoine B, Braddock D, McGuire DE. Overweight Prevalence in Persons With Down Syndrome. Exp Brain Res.2000, 36(3)175-181.
- 25-Hart D, Rose S. Reliability of a noninvasive method for measuring the lumbar curve. J Orthop Sports Phys Ther 1986; 8, 180-184.
- 26-Blanco JAC, Cabezas AM, Garrido MVO, Padilla CM. Postural analysis: Prevention Form Phys Ther. 2011; 15(3):41-44.
- 27-Griegel MP, Larson K, Mueller KK, Oatis CA. Incidence of common postural abnormalities in the cervical, shoulder, and thoracic regions and their association with pain in two age groups of healthy subjects. Phys Ther. 1992; 72 (6): 425-31.

Epidemiology of malalignment head, neck, shoulders and spine in individuals with Down syndrome

Daneshmandi H. (PhD)¹, Saeid Bahiraei (MSc)², Karimi N. (PhD)³, Babakhani M. (MSc)²

Abstract

Introduction: Down syndrome (DS) is the most common chromosomal abnormality no inherited cause of mental retardation. This syndrome is characterized by several clinical signs that include orthopedic, cardiovascular, nervous-muscular, visual, cognitive, perceptual and motor disorder. The aim of this study epidemiology of malalignment head, neck, shoulders and spine in individuals with Down syndrome.

Material and Methods: The study involving 30 male subjects with DS (mean age: 14.86 ± 1.65 Height: 158.89 ± 10.1 Weight: 63.33 ± 13.9 , body mass index: 25.50 ± 4.19) and 25 patients with Healthy peers (mean age: 15.04 ± 2.13 height: 164.36 ± 11.42 weight: 56.24 ± 12.01 , and body mass index: 3.58 ± 20.72) participated in this study. Measurements Kyphosis and lordosis Used flexible ruler 60 cm model KERING the reliability and validity 84 - 97 present. Flexi curve ruler was used for the assessment of Thoracic kyphosis and lumbar lordosis. Photo of child were examined in sagittal and frontal planes for head and shoulder deviation and Independent t-test was used to compare group and correlation Pearson test was used relation between variables by using SPSS (21 version) software.

Result: Statistical analysis revealed significant difference in forward head, forward shoulder angle and dorsal kyphosis between two groups ($p=0/001$). However observed the no significant difference in torticollis and lumbar lordosis between two groups ($p=0/406$, $p=0/860$). Observed the no significant correlation between body mass index with upper-limb alignment in subjects with Down syndrome as well as relationship between BMI and forward head and round shoulders in the individual healthy peers ($p=0/03$, $p=0/01$, $p=0/03$).

Conclusion: According the results, recommended the design and implementation of corrective exercise for the prevention and improve the forward head, round shoulders, kyphosis and weight control in this special group of teachers and educators and therapists.

Key word: Down syndrome, forward head, round shoulder, torticollis, Body Mass Index (BMI)

Receive date: 16/8/2013

Accept date: 6/11/2013

1-PhD in Corrective exercises and sport injuries, Associate professor; Faculty of physical education and sport sciences, Gilan University, Rasht, Iran.

2-MSc in Corrective exercises and sport injuries, Faculty of physical education and sport sciences, Gilan University, Rasht, Iran.

3-PhD in Physiotherapy, Assistant professor, Physical Therapy Department, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

*Correspondent Author Address:

Faculty of physical training, Gilan University, Rasht, Iran.

*Tel: +98 918 7069265

*E-mail: saeid_bahiraei86@yahoo.com